Sloh spisu Jaurèsova jest neobyčejně živý. K barvitosti přispívá již ta okolnost, že autor nepodává zceleného systému, nýbrž ve stručném článku rozbírá jednotlivou myšlenku, jak mu zrovna napadá, při čemž ovšem leckdy se opakuje.

Každý, kdo ke spisu tomu sáhne, jistě bude jej čísti se zájmem neklesajícím

L. W.

Beiträge zur Statistik der Personaleinkommensteuer in den Jahren 1899—1902. Vídeň 1903.

Pozoruhodná a obsáhlá publikace tato účtárny 1c c. k. fin. ministerstva klade si za úkol ciferně vystihnouti vzájemnou souvislost mezi pohlavím a hlavním povoláním censitů na jedné, prameny a výší příjmů na druhé straně. Co do systematiky kupí se spousta číslic absolutních a relativních kolem 3 bodů: hlavní povolání a postavení v něm (samostatný, vyšší, nižší zřízenec), postavení v hlavním povolání (činný neb nečinný) a kategorie služby dle téhož dělidla s připojením příslušníků — vše až na výkaz III. — dle territorialního rozdělení (města přes 100.000 obyvatelů, některé obvody obchodních komor, Vídeň, země, stát), pohlaví, příjmu, pramenů a stupňů příjmových. —

Za základ položena povšechně čísla z roku 1898; material znova přezkoušen a valně rozmnožen [1]); na tomto místě možno pouze na některá čísla poukázati.

Povoláním produktivním věnovalo se 687 censitů (650·4) [2]), liberálním 308 (341 3). Z povolání prvnějších $^1/_2$ náleží průmyslu a živnostem, $^1/_3$ obchodu a dopravě, a méně než $^1/_6$ produkci původní (zemědělství, hospodářství lesní, doly) Při povoláních produktivních bylo samostatných 372 (424·8), vyšších zřízenců 127 (130 1), nižších 188 (95·6). Poměr mezi počtem censitů a podílem na příjmu jest velmi výmluvný. Tak na př. u dolů bylo samostatných 0 (3·2), ale vyšších zřízenců 3, (3·5), u bankovnictví samostatných 2, (14 6).

Z liberálních povolání patří $^1/_2$ službě veřejné, $^1/_6$ svobodným povoláním v užš. sl sm. a $^1/_3$ (141) soukromníkům (Rentner). Zde na př. služba školská jeví poměr nepříznivý 38 (25), u lékařů jest stav 6 (9·6), u advokátů 5 (13·2), u umění a věd 2 (2)! Ze soukromníků bylo 42 pensistů (47·9) majitelů domů 31 (60·8) atd.

Posuzuje-li se obsazení stupňů příjmových od 600—20.000 zl., tu zpravidla největší počet censitů určitého povolání náleží do třídy 600—1200 zl., pouze u lékařů, notářů, advokátů a dvorní služby nejčetněji obsazena třída 1800—3600 zl.; u příjmů přes 20.000 zl. připadá průměrně u samostatných 8, u vyšších zřízenců asi 2 na 1000, jinak různá povolání ukazují různá čísla. Příjem přes 100.000 zl. mělo pouze 255 censistů, ale příjem jejich páčí se na 52 pro mille z celého poplatného příjmu.

Poměr v povolání činných a nečinných byl 901 k 59 = 9 : 1.

---

[1]) Sr. »Zur Statistik der Personaleinkommensteuer im J. 1898« v »Mittheilungen des Finanzministeriums« VII., str. 957. a násl. a krátkou zmínku ve Sborníku II., str. 251.

[2]) Čísla v závorce značí podíl na příjmu z každého 1000 zl. příjmu.

Dle kategorie služby značně vystupuje služba soukromá 620 (562·6), pak služba veřejná a církevní 379 (437·4); u první bylo z 1000 nečinných pouze 28, u druhé 169, jinak jest poměr tento u jednotlivých druhů velmi různý.

Různosti territorialní předvádějí 2 hlavní výkazy, jednak dle podílů zemí, velkých měst, některých obvodů komorních a odhadních okresů více městského rázu na počtu obyvatelstva (dle sčítání r. 1900), censitů a dle příjmu, jednak rozdělení censitů a příjmu uvnitř zemí dle stupňů a pramenů příjmových. Podrobněji těchto, pro ráz země, sílu poplatní atd. velmi zajímavých srovnávacích čísel ovšem nelze se tu dotknouti.

Z dalších výkazů zasluhuje zmínky poměr mezi hlavním a vedlejším příjmem; držba pozemková jest necelou $^1/_4$, držba domovní z $^2/_3$ a držba kapitálová z více než $^5/_6$ přímem vedlejším. Neméně charakteristické jest i zastoupení pramenů příjmových z každého tisíce censitů a příjmů. Zemědělství 190 (83·9) pozemky 296 (101·3) podniky samostatné 346 (284·7) služby 566 (344 8), kapitál 334 (165·8).

Zbývá ještě srovnání, jaký podíl beřou jednotlivá povolání na počtu obyvatelstva a censitů. Tak na př. u nesamostatných při zemědělství připadá 1 censit mužský na 216 osob, 1 censit ženský dokonce na 456.675 osob. Jinak čísla jednotlivá značně kolísají. Dle sčítání r. 1900 připadá 1 censit na 36 obyvatelů.

Celkový úsudek shrnouti možno v ten smysl, že dílo samo vzdor četným — doznaným — vadám vyniká značnou cenou, dávajíc hluboko nahlédnouti v taje rozdělení příjmu. —o—

Ze slovanských časopisů.

Przegląd prawa i administracyi 1901, 1902. Dr. *J. Rozwadowski*, Parcelacya większej własności w Prusiech. Autor podává »garść wrażeń a garść cyfr«, výsledky svého studia rozvoje parcellace a kolonisace v Prusích, klasické to země dnes parcellace. — *Týž* uveřejňuje přednášku konanou v hospodářském spolku Kałuszském, Znaczenie parcelacyi większej własności dla Galiczyi, v níž vybízí k účinné akci ve prospěch zuboženého stavu malorolnického v Haliči. — *W. Lassota*, O zaopatrzeniu ubogich. Autor podává nákres organisace chudinství novověkého ve státech civilisovaných (probírá různé systémy chudinské). — V ročníku 1902 uveřejňuje *výbor Towarzystwa Ludoznawczego* ve Lvově dotazník stran obyčejů dědických lidu vesnického důležité to otázky, zejména ohledně reformy selského práva dědického.

Czasopismo prawnicze i ekonomiczne 1901 a 1902. Dr. *St. Grabski*, Historyczna Szkola Ekonomistów niemieckich a metoda badań historycznych w dziedzinie ekonomii politycznej, dotýká se nejprvé nového spisu Schmollerova Grundriss der allg. Volkswirtschaftslehre 1900, podává kritiku německé školy historické a snaží se ustanoviti úkol bádání historických pro obor polit. ekonomie. — *Górski* Dr. *A.*, Austryacka ankieta w sprawie handlu terminowego zbożem, rozbírá výsledky ankety vládou v říjnu 1901 svolané v otázce terminového obchodu obilního. — Ročník 1902 obsahuje článek od Dr. *Daszyńské-Golińské*, Wywiady nad położeniem robotników wykwalifiko-